

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Uluslararası Anlaşmalar ve AB Genel Müdürlüğü

AB MEVZUATININ SADELEŞTİRİLMESİ (OMNIBUS I & II) – KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİLİK RAPORLAMA, ÖZEN YÜKÜMLÜLÜĞÜ VE TAKSONOMİ

Avrupa Komisyonu, AB mevzuatını sadeleştirmek, rekabetçiliği artırmak ve ek yatırım kapasitesinin önünü açmak amacıyla yeni bir torba yasa teklifi (Omnibus Packages I & II) açıklamıştır. Söz konusu düzenleme ile Komisyon, idari yüklerin en az %25 oranında azaltılması ve küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ) için bu oranın %35'e çıkarılması hedefi doğrultusunda kapsamlı bir sadeleştirme sürecini hayata geçirmeyi hedeflemektedir. Yasal düzenleme paketi, kurumsal sürdürülebilirlik raporlaması, sürdürülebilirlik özen yükümlülüğü, AB Taksonomisi, Sınırdaki Karbon Düzenleme Mekanizması ve Avrupa yatırım programı InvestEU kapsamında çeşitli alanlarda sadeleştirme önerileri içermektedir. Anılan düzenleme kapsamında, Kurumsal Sürdürülebilirlik Raporlama Direktifi'ni (CSRD) daha orantılı hale getirmek ve şirketler için uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla getirilen temel değişiklikler aşağıda özetlenmektedir:

- **Raporlama kapsamının daraltılması:** CSRD'nin raporlama yükümlülükleri, 1.000'den fazla çalışanı bulunan büyük işletmelerle sınırlandırılmaktadır. Bu kapsamda, 1.000'den fazla çalışanı olup 50 milyon Avro üzerinde ciroya veya 25 milyon Avro üzerinde bilançoya sahip olan işletmeler raporlama yükümlülüğüne tabi olacaktır. Bu değişiklik, mevcut kapsamdaki şirket sayısını yaklaşık %80 oranında azaltmaktadır. Yeni eşik değerleri, Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi ile daha uyumlu hale getirilmektedir.
- **"Değer zinciri sınırı":** CSRD kapsamına artık girmeyecek şirketler için (1.000'den az çalışanı olanlar), Komisyon tarafından kabul edilecek bir yetki devrine dayanan tasarruf (delegated act) ile Avrupa Finansal Raporlama Danışma Grubu (EFRAG) tarafından geliştirilen KOBİ'ler için Gönüllü Standart (VSME) baz alınarak bir gönüllü raporlama standardı oluşturulacaktır. Bu standart, CSRD kapsamındaki şirketlerin veya bankaların, 1.000'den az çalışanı olan değer zincirlerindeki şirketlerinden talep edebileceği bilgileri sınırlayarak KOBİ'ler için koruma sağlamaktadır.
- **Avrupa Sürdürülebilirlik Raporlama Standartlarının (ESRS) gözden geçirilmesi:** Komisyon, ESRS'yi belirleyen yetki devrine dayanan tasarrufu gözden geçirerek veri noktalarının sayısını önemli ölçüde azaltmayı, belirsiz görülen hükümleri netleştirmeyi, diğer mevzuatlarla tutarlılığı artırmayı ve gereksiz veri yükünü hafifletmeyi hedeflemektedir.
- **Sektör bazlı standart gerekliliğinin kaldırılması:** Teklif, Komisyonun sektör bazlı standartlar belirleme yetkisini kaldırmayı öngörmektedir.
- **Makul güvence standardının kaldırılması:** Teklif, sınırlı güvence yükümlülüğünden makul güvence yükümlülüğüne geçilmesine ilişkin yetkilendirmenin kaldırılmasını öngörmektedir.
- **Raporlama yükümlülüklerinin ertelenmesi:** Büyük ölçekli şirketler ile borsada işlem gören KOBİ'ler için (Wave 2 ve 3) raporlama yükümlülüklerinin yürürlüğe giriş süresi iki yıl ertelenmektedir. Bu değişiklik, eş yasa koyuculara (co-legislators), Komisyon'un önerdiği değişiklikleri değerlendirmek ve karara bağlamak için ilave süre tanımaktadır.

Kurumsal Sürdürülebilirlik Özen Yükümlülüğü Direktifi'ne (CSDDD) ilişkin değişiklikler ise şirketlerin yeni düzenlemeye uyum sağlamaları için daha fazla zaman tanınmasını ve çeşitli sürdürülebilirlik özen yükümlülüğü (due diligence) gereksinimlerinin daha esnek bir şekilde uygulanmasını amaçlamaktadır. Bu doğrultuda yapılan değişikliklere göre:

Zaman Çizelgesinin Uzatılması: Şirketlerin yeni düzenlemeye uyum sağlamaları için bir yıl daha süre tanınmış ve sürdürülebilirlik özen yükümlülüğü gereksinimlerinin ilk aşaması, büyük şirketleri kapsayacak şekilde 26 Temmuz 2028'e ertelenmiştir. Bu süreçte, Avrupa Komisyonu tarafından gerekli yönergeler 2026 yılı Temmuz ayında sunulacak, bu da şirketlerin en iyi uygulamalara dayalı olarak daha fazla hazırlık yapabilmelerine olanak tanıyacaktır.

• **Derinlemesine Etki Değerlendirmeleri:** Şirketlerin, dolaylı iş ortakları düzeyinde, karmaşık tedarik zincirlerinde meydana gelebilecek veya gelme riski olan olumsuz etkilerle ilgili derinlemesine değerlendirmeler yapma zorunluluğu kaldırılmakta, yalnızca şirketin olumsuz etkilerin meydana geldiğine dair makul bir bilgiye sahip olması durumunda tam bir özen yükümlülüğü yapılması gerekmektedir.

• **Basitleştirilmiş Düzenlemeler:** Büyük şirketlerin, sürdürülebilirlik özen yükümlülüğü gereksinimlerinin gereksiz karmaşıklıklarını ve maliyetlerini önlemek amacıyla, düzenli periyodik değerlendirmeler arasındaki süreyi 1 yıldan 5 yıla uzatma gibi düzenlemeler getirilmiştir. Ayrıca, şirketlerin özen yükümlülüğü önlemlerinin uygulanmasını değerlendirme ve gerektiğinde güncelleme yükümlülüğü netleştirilmiş, paydaşlarla etkileşim yükümlülükleri basitleştirilmiş ve iş ilişkisini sonlandırma yükümlülüğü kaldırılmıştır.

• **Küçük İşletmelerin Bilgi İhtiyacı:** Şirketlerin, KOBİ'lerden talep edebileceği bilgi, CSRD gönüllü sürdürülebilirlik raporlama standartlarında belirtilen bilgilerle sınırlanmıştır. Bu, yalnızca şirketlerin tedarik zinciri haritalaması yapmak için ek bilgiye ihtiyaç duyması durumunda geçerli olacaktır.

• **Sivil Sorumluluk Düzenlemeleri:** Üye Devletler için sivil sorumluluk konusundaki Avrupa düzeyindeki düzenlemeler kaldırılmış, bunun yerine her ülkenin kendi sivil sorumluluk koşullarını belirlemesi sağlanmıştır. Ayrıca, sendikaların veya sivil toplum kuruluşlarının temsil yetkileri için üye devletlere getirilen yükümlülükler kaldırılmıştır.

Geçiş Planları ve İklim Değişikliğiyle Mücadele: İklim değişikliğiyle mücadele için geçiş planlarının kabulüne dair gereksinimler, CSRD ile uyumlu hale getirilmiştir.

• **Çekirdek Özen Yükümlülüklerinde Hedeflenen Uyumluluk:** Daha fazla düzenlemenin Avrupa çapında uygulanabilmesi için temel özen yükümlülüklerine ilişkin uygulamalar genişletilmiş ve böylece AB içinde eşit bir rekabet ortamı sağlanması hedeflenmiştir.

• **Finansal Hizmetlerin Dışlanması:** Özen yükümlülüğü direktifine finansal hizmetlerin dahil edilmesi yönündeki gözden geçirme maddesi kaldırılmıştır.

Bu değişiklikler, şirketlere sürdürülebilirlik özen yükümlülüğü çerçevesinde daha az karmaşıklık ve daha fazla uyum sağlayarak yüklerin azaltılmasını ve eşit bir rekabet ortamının oluşturulmasını sağlamaktadır. Özellikle, dolaylı iş ortakları düzeyinde olumsuz etkilerin değerlendirilmesindeki basitleştirme ve daha seyrek aralıklarla (5 yıllık) düzenli izleme uygulamaları, büyük maliyet tasarrufları sağlayacaktır.

Ayrıca, küçük işletmelerin büyük şirketler tarafından gereksiz bilgi taleplerine karşı korunması, toplamda yıllık 320 milyon Avro'yu bulan tasarrufların yanı sıra bir defaya mahsus önemli maliyet tasarrufları yaratacaktır. Bu kapsamda, düzenleme ile küçük şirketlerin aşırı raporlama yüklerinden korunması hedeflenmekte olup; CSRD kapsamının daraltılması ve ESRS'deki gelecekteki değişikliklerin, şirketler için önemli maliyet tasarrufları sağlaması ve AB'nin rekabet gücünü artırması amaçlanmaktadır. Toplamda, bu değişikliklerin yıllık maliyet tasarruflarının yaklaşık 4,4 milyar Avro olması beklenmektedir.

Düzenleme paketi, Taksonomi raporlamasında da bazı istisnalar ve gönüllü raporlama uygulamaları getirmektedir. 1.000'den fazla çalışanı olan büyük şirketler için, daha küçük şirketlerin Taksonomi uyumluluğu konusunda gönüllü raporlama yapabilmesi sağlanmaktadır. Ayrıca, Komisyon, bu raporlamaların içeriği ve sunumuna ilişkin standartlaştırma sağlamak için yetki devrine dayanan bilgilerin açıklanması ile iklim ve çevreye ilişkin ikincil mevzuatlarda değişiklik yapılması önerilmektedir.